

ШТО КАРТА СКАЖА?

«МОЙ РОДНЫ КРАЙ ДОЎГАЦЯРПЛІВЫ...»

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

— Гэта толькі здаецца, што развіццё тэхналогій значна спрасціла працэс стварэння картаў. Вядома, лініі прамом з тушшу цяпер ніхто не наносіць, аднак камп'ютар поўнаасцю работу не выконвае. Ён толькі інструмент. Кожная карта — гэта калектыўны прадукт, над яким працуе не менш за дзесяць чалавек: уласна картограф-выканаўца, тэхналаг, рэдактар, галоўны рэдактар, карэктар, інжынер-сістэматык, мастак і іншыя, — расказвае дырэктар прадпрыемства Іна ШЛЫК.

Іна ШЛЫК.

Першая запатрабаваная замежнымі турыстамі (асабліва напярэдадні міжнародных спартыўных спаборніцтваў, якія часта ладзяцца ў краіне), апошня — масавым пакупніком. А вось выданні на роднай мове маюць зусім невялікі тыражы, калі не браць у разлік вучэбныя матэрыялы для школьнікаў.

Штатнага перакладчыка ў «Белкартаграфіі» няма. Ён тут па вялікім рахунку і не патрэбны. Назвы населеных пунктаў і географічных аб'ектаў у беларускім і рускім варыянце рэгламентуюцца Дзяржаўным каталогам географічных назваў.

— Даўно склаліся добрыя стасункі з Інстытутам мовазнаўства імя Якуба

Дарэчы, цікавае супадзенне: Дзень работнікаў землеўпарадкавальнай і картографічна-геадэзічнай службы супадае з Днём роднай мовы. Натуральна, яны хочаць унесці лепту ў падтрыманне прэстыжу сваёй культуры. Возьмем да прыкладу нашумелы чатырохтомны «Вялікі гістарычны атлас Беларусі», які ўжо стаў бібліяграфічнай слаўтацю.

— Гэта выданне фундаментальнае, але яно не з тых, якія ставяць на паліцу ў якасці ўпрыгажэння. Акрамя архіўных матэрыялаў, у кожнай частцы атласа маецца генеральная карта тэрыторыі Беларусі ў маштабе 1:300 000. На ёй мы можам убачыць, як выглядаў той ці іншы куточак краіны ад старажытнасці да нашых дзён, — расказвае Галіна Ляхава і нечакана пытаецца: — Вы дзе нарадзіліся? Давайце глянем на вашу малую радзіму ў першай палове XVIII стагоддзя.

Адкрываем другі том атласа, знаходзім поўдзень сучаснай Беларусі і замест сённяшняй вёскі Вулька-1 бачым Вольку Харлінскую. Тут жа пазначаная інфармацыя, каму належалі гэтыя землі ў той час — пану Друцкаму-Любецкаму. Вось гэта адкрыццё! Ніякі Google такога не выдае. Глядзім у чацвёрты том, дзе на генеральнай карце нанесены ўсе населеныя пункты, якія існавалі на тэрыторыі краіны з 1941 года і ёсць цяпер. Раней побач з маёй вёскай было яшчэ з дзесятак іншых. Адно былі спалены падчас вайны, другое зніклі ў выніку аб'яднання з іншымі, трэцяя проста вымерлі — і ўсё гэта можна убачыць на адной карце.

— Стварыць гэта было няпроста. Часам навукоўцы прыносялі спісы з назвамі і каардынатамі, таму некаторыя карты складаліся літаральна з чыстага ліста, — дзеліцца Галіна Паўлаўна.

Адным з хітоў продажу на XXVI Мінскай міжнароднай кніжнай выстаўцы-кірмашы стала скрэтч-карта Беларусі. Яна мае спецыяльнае пакрыццё, як у латарэйных білетах, пад якім схаваная сакрэтная інфармацыя.

— У нашым выпадку — гэта гербы гарадоў. Наведаўшы той ці іншы раён, уладальнік карты зможа прыбраць пакрыццё з пэўнага ўчастка. Сутнасць скрэтч-карты ў тым, што яна заахвавае да вандроўкаў. Вось вытрыцце вы дзесяць раёнаў, у якіх пабывалі, і вам захочацца паехаць куды-небудзь яшчэ, каб адкрыць астатнія «сакрэцікі», — адзначае Іна Шлык. — Дарэчы, ідэю стварэння геральдычнай скрэтч-карты нам падказаў старшыня Дзяржаўнага камітэта па маёмасці Андрэй Гаеў. У найбліжэйшы час плануецца выдаць такую ж, але з архітэктурнымі помнікамі.

Хоць папярковыя карты па-ранейшаму застаюцца прыярытэтным кірункам прадпрыемства, ад сусветных трэндаў тут імкнуцца не адставаць. Цяпер распачалі работу над інтэрактыўным праектам «Мая радзіма — Беларусь». Да друкаванай асновы дададуць аўдыя, відэа і фота, якія раскажуць пра гістарычныя, культурныя і прыродныя аб'екты. Па аўтэнтычныя матэрыялы выправяцца экспедыцыі па ўсёй краіне.

— Ён пакуль адзіны ў сваім родзе, але мы ўжо падумваем аб перавыданні. Многія звесткі састарэлі або патрабуюць дапаўненняў. Узяць хоць бы кліматычныя карты — на поўдні ўтварылася новая тэмпературная зона, — кажа суразмоўца. — Цікава, што самы першы атлас нашай краіны пабачыў свет толькі ў 1958-м — напярэдадні саракагоддзя БССР. На жаль, толькі ў рускай версіі.

Затое цяпер знакавыя карты выпускаюцца выключна па-беларуску.

Ганна КУРАК,
фота аўтара.

— Мы нясем адказнасць за кожную рысачку на нашых картах, працуем у цеснай сувязі з дзесяткамі арганізацый і экспертаў. Усе даныя і назвы вывяраюцца па некалькіх крыніцах, — запэўніваюць на прадпрыемстве. — Вядома, анлайн-карты больш гібкія ў плане актуальнасці звестак. Аднак яны не адлюстроўваюць дынамікі. Мы бачым толькі тое, што ёсць у пэўны момант. Як выглядала тое ці іншае месца 10, 20, 50 гадоў таму, можна прасачыць толькі па фіксаваных носьбітах. Акрамя таго, інтэрнэт-сэрвісы даюць толькі абагульненую інфармацыю. Нашы матэрыялы ў залежнасці ад скіраванасці маюць падрабязнае апісанне аб'ектаў. Гэта карты турыстычныя і дарожныя, раённыя і гарадскія, азёр і вадасховішчаў, дзіцячыя і вучэбныя, палітычныя і эканамічныя, прамысловыя, сельскагаспадарчыя і г. д.

Эксклюзіў на роднай мове

Цяпер беларускія картографы выпускаюць прадукцыю на трох мовах — англійскай, беларускай і рускай.

З пачатку лютага дзяржпрадпрыемства «Белгеадэзія» дае доступ усім карыстальнікам сеткі інтэрнэт да дзяржаўнай навігацыйнай карты нашай краіны ў лічбавым фармаце.

Тэхналогіі

Гэта навігацыйная карта складаецца з трох частак: картаграфічнай падкладкі, дарожнага графа і адраснай інфармацыі.

У якасці картаграфічнай падкладкі выкарыстоўваюцца тапаграфічныя карты маштабу 1:100 000 на ўсю тэрыторыю краіны і маштабу 1:10 000 на тэрыторыі асобных гарадоў і пасёлкаў гарадскога тыпу. Дарожная сетка

прадстаўлена дарогамі міжнароднага, рэспубліканскага і мясцовага значэння. У базе даных адраснай інфармацыі змяшчаюцца звесткі пра больш чым 120 гарадоў і пасёлкаў.

Картаграфічная падкладка дзяржаўнай навігацыйнай карты ў выглядзе WMS-сэрвісу можа выкарыстоўвацца ў прыкладных геаінфармацыйных сістэмах.

Графічная дакладнасць картаграфічнай падкладкі адпавядае патрабаванням, якія прад'яўляюцца да дакладнасці дзяржаўных тапаграфічных картаў маштабаў 1:100 000 і 1:10 000.

У далейшым функцыянал web-сэрвісу дзяржаўнай навігацыйнай карты будзе пашырацца. Так, па адраснай інфармацыі сэрвіс забяспечыць вызначэнне мес-

цазнаходжання аб'ектаў (сэрвіс геакадзіравання), а па дарожным графе сэрвіс дасць магчымасць пракладваць маршруты руху з рознымі крытэрыямі аптымізацыі (навігацыйны сэрвіс).

Будзе пашырацца таксама і пералік населеных пунктаў з адраснай прывязкай, уключаючы і сельскія населеныя пункты.

Сяргей КУРКАЧ.

Легендарныя землякі

Дзе нараджаюцца зоркі

У Шчучынскім раёне адзначылі 80-годдзе

Чэслава Немена

Памятныя мерапрыемствы з нагоды юбілею прайшлі на малой радзіме легендарнага рок-музыканта. У вёсцы Васлішкі захаваўся дом, дзе амаль 20 гадоў жывіў Чэслаў Выдзьціцкі, які стаў вядомы як Чэслаў Немен. У доме створаны музей знакамітага земляка. Летась яго наведалі больш за сем тысяч аматараў творчасці спевака з усяго свету.

Вось і святочнае мерапрыемства пачалося з наведвання дома-музея. Праз асабістыя рэчы і ўспаміны аднаўскаюцца і сяброў тут можна пазнаёміцца з дзецінствам і юнацтвам куміра некалькіх пакаленняў. Адзначаўся той факт, што знакаміты музыкант, які жывіў у Польшчы, не забываў сваю малую радзіму і паміж гастралямі спяшаўся хутчэй сюды, у сваю вёску на ўзбярэжжы Нёмана. Адсюль і яго псеўданім.

У памяць аб рок-зорцы арганізатары запрасілі ахвотных на літаратурна-музычную кампазіцыю ў Шчучынскі раённы цэнтр культуры. Яго хіты выканалі таленавітыя землякі, у канцэрце прыняў удзел этна-гурт Dzivasil. Імпрэзу наведалі прадстаўнікі раённых і абласных улад, Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Польшчы ў Беларусі Артур Міхальскі, прадстаўнікі аб'яднанняў палякаў у Беларусі і Расіі.

Падчас вечарыны прэзентавалі кнігу-альбом, якую выдалі кінасцэнарыст Вера Савіна і фотамастак Віталь Раковіч.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Навігацыя ў лічбе — для ўсіх